

ΣΤΕ 3978/2010 [Παράνομη άρνηση επιβολής διακοπής δραστηριοτήτων που ρυπαίνουν τον Ασωπό]

Περίληψη

-Όταν προκαλείται ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος, τόσο η Κεντρική Διοίκηση όσο και η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση δεν έχουν διακριτική ευχέρεια επιβολής κυρώσεων στους παραβάτες, αλλά δέσμια υποχρέωση. Η υποχρέωση αυτή, ειδικά για τα διαταραχθέντα οικοσυστήματα, όπως ο Ασωπός ποταμός, είναι ιδιαίτερα έντονη, βασιζόμενη στις διατάξεις του εσωτερικού και του διεθνούς δικαίου. Σε περίπτωση όμως έντονης υποβάθμισης ή καθ' υποτροπή προκλήσεως ρυπάνσεως ή αν η επιχείρηση παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα υποδεικνυόμενα μέτρα, ότι ως και όταν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι ανέφικτη, τότε δεν αρκεί η επιβολή αλληπάλληλων προστίμων, αλλά προβλέπεται κατά νόμο η διακοπή της δραστηριότητας.

-Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Βοιωτίας όφειλε να ερευνήσει ενδελεχώς τις συνθήκες λειτουργίας της παρεμβαίνουσας και ανάλογα με το πόρισμα να επιβάλει τις νόμιμες κυρώσεις προσωρινής ή οριστικής, μερικής ή ολικής διακοπής λειτουργίας της επίδικης δραστηριότητας και παρέλειψε κατά τούτο οφειλόμενη νόμιμη ενέργεια.

-Οι ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας ότι έχει καταθέσει αίτηση για έκδοση νέας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και άδειας διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων, ενώ το επιβληθέν πρόστιμο μεταρρυθμίσθηκε με την μνημονευθείσα απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών είναι απορριπτέα, διότι δεν αρκεί η υποβολή αιτήσεως για τη χορήγηση σχετικών διοικητικών αδειών, αλλά πρέπει αυτές να έχουν εκδοθεί και να καλύπτουν τον επίμαχο χρόνο λειτουργίας της μονάδας. Επίσης πρέπει δε να είναι πλήρεις και να αποτρέπουν αποτελεσματικά τη ρυπογόνο δραστηριότητα. Στην προκειμένη περίπτωση προέκυπτε από διενεργηθείσα αυτοψία η απόρριψη επικίνδυνων αποβλήτων από τη δραστηριότητα της παρεμβαίνουσας στον Ασωπό ποταμό, και μάλιστα αυτό διαπιστώθηκε και σε μεταγενέστερη αυτοψία.

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Αικ. Σακελλαροπούλου*

Δικηγόροι: *Λ. Κιουσοπούλου, Γ. Κτιστάκης, Ν. Καμπάς*

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθ. 3327/11.12.2008 πράξεως της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Βοιωτίας, με την οποία απορρίφθηκε η 3328/16.9.2008 αίτηση των αιτούντων περί ανακλήσεως των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας καθώς και των λοιπών εγκρίσεων της εταιρείας «Μ.Ι.Μ. ΑΕΒΕ» στα Οινόφυτα Βοιωτίας. Ζητείται επίσης η ακύρωση της παραλείψεως της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Βοιωτίας να ανακαλέσει την άδεια λειτουργίας και την έγκριση περιβαλλοντικών όρων του εργοστασίου της ως άνω εταιρείας, σε κάθε δε περίπτωση να διακόψει τη λειτουργία του.
3. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνει παραδεκτώς η ως άνω εταιρεία «Μ.Ι.Μ. ΑΕΒΕ».
4. Επειδή, με το προσβαλλόμενο έγγραφο εκδηλώνεται ρητή άρνηση της Ν.Α. Βοιωτίας να ανακαλέσει την άδεια λειτουργίας της παρεμβαίνουσας ή σε κάθε περίπτωση να διακόψει τη λειτουργία της, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 30 παρ. 2 ν. 1650/1986 και 24 ν. 3325/2005 και συνεπώς φέρει εκτελεστό χαρακτήρα.
5. Επειδή, οι δύο πρώτοι αιτούντες είναι νομικά πρόσωπα, στους σκοπούς των οποίων περιλαμβάνεται η προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής, όπου αυτοί δραστηριοποιούνται, και ο τρίτος αιτών είναι κάτοικος της περιοχής Οινοφύτων, ασκούν δε με έννομο συμφέρον την κρινόμενη αίτηση, ισχυριζόμενοι ότι από τη ρυπογόνο δραστηριότητα της παρεμβαινούσης και άλλων εταιρειών στην περιοχή υποβαθμίζεται το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής του Ασωπού ποταμού, ενόψει μάλιστα και του γεγονότος ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε επί αιτήματός τους.
6. Επειδή, στο άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος του 1975, όπως ισχύει μετά την αναθεώρηση του 2001, ορίζεται ότι: «1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. ...». Εξάλλου, το άρθρο 174 της ΣυνθΕΚ ορίζει τα εξής: «1. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των ακόλουθων στόχων: - τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, - την προστασία της υγείας του ανθρώπου, - τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων, - την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων. 2. Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή «ο

ρυπαίνων πληρώνει». Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα εναρμόνισης που ανταποκρίνονται σε ανάγκες προστασίας του περιβάλλοντος περιλαμβάνουν, όπου ενδείκνυται, ρήτρα διασφάλισης που εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να λαμβάνουν, για μη οικονομικούς περιβαλλοντικούς λόγους, προσωρινά μέτρα υποκείμενα σε κοινοτική διαδικασία ελέγχου...».

7. Επειδή, περαιτέρω, οι διατάξεις του ν. 855/1978 «Περί κυρώσεως της υπογραφείσης εις Βαρκελώνην το 1976 Διεθνούς Συμβάσεως «περί προστασίας της Μεσογείου Θαλάσσης εκ της ρυπάνσεως» μετά του συνημμένου εις αυτήν Παραρτήματος, ως και των πρωτοκόλλων αυτής...» (Α΄235) και του ν. 1634/1986 «Κύρωση των πρωτοκόλλων 1980 «Για την προστασία της Μεσογείου θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές» και 1982 «περί των ειδικά προστατευομένων περιοχών της Μεσογείου» (Α΄104), όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3022/2002 μετά τις τροποποιήσεις του πρωτοκόλλου του 1980 που υιοθετήθηκαν στις 7.3.1996 στις Συρακούσες, οι οποίες, κατά τη νομολογία του ΔΕΚ αποτελούν μέρος του κοινοτικού δικαίου (απόφαση 7.10.2004 Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-239-03 για την προστασία της λίμνης Berre), περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για την προστασία της περιοχής της Μεσογείου από τη ρύπανση, μεταξύ άλλων, από χερσαίες πηγές που προέρχεται είτε άμεσα από διάθεση με απ' ευθείας εκροή προς τη θάλασσα ή μέσω παράκτιας διάθεσης είτε έμμεσα, μέσω ποταμών, καναλιών και άλλων υδάτινων ρευμάτων. Ειδικότερα, στο άρθρο πρώτο του ν. 1634/1986, ορίζονται τα εξής: « ... 1. Κυρώνονται και έχουν την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος: α) Το πρωτόκολλο 1980 «Για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές» και τα τεχνικά παραρτήματα I, II και III αυτού, που υπογράφηκαν στην Αθήνα την 17 Μαΐου 1980 και β) Το πρωτόκολλο 1982 «Περί των ειδικά προστατευομένων περιοχών της Μεσογείου» που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 3 Απριλίου 1982. Τα συμβαλλόμενα μέρη στο παρόν πρωτόκολλο ... Επισημαίνοντας τις αυξανόμενες περιβαλλοντικές πιέσεις που προέρχονται από ανθρώπινες δραστηριότητες στην περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας ιδιαίτερα στους τομείς της βιομηχανοποίησης και αστικοποίησης, καθώς και από την εποχιακή αύξηση του παράκτιου πληθυσμού που οφείλεται στον τουρισμό. Αναγνωρίζοντας τον κίνδυνο που θέτει για το θαλάσσιο περιβάλλον, τους ζώντες πόρους και την ανθρώπινη υγεία, η ρύπανση που προέρχεται από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες, καθώς και τα σοβαρά προβλήματα που προκαλούνται εξ αυτού σε πολλές περιπτώσεις στα παράκτια νερά και τις εκβολές ποταμών στη Μεσόγειο Θάλασσα, κυρίως λόγω της απόρριψης ανεπεξέργαστων, ανεπαρκώς επεξεργασμένων ή ακατάλληλα διατιθέμενων αστικών λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων τα οποία περιέχουν ουσίες τοξικές, εμμένουσες και βιοσυσσωρεύσιμες (μη/ή δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες). Εφαρμόζοντας την αρχή της πρόληψης και την αρχή του «ο ρυπαίνων πληρώνει», αναλαμβάνοντας εκτίμηση των περιβαλλοντικών

επιπτώσεων και χρησιμοποιώντας τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές και τις βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένων των καθαρών τεχνολογιών παραγωγής, όπως προβλέπεται από το άρθρο 4 της Σύμβασης ... συμφώνησαν τα ακόλουθα: Άρθρο 1. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ Τα Συμβαλλόμενα Μέρη στο παρόν Πρωτόκολλο λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη, μείωση, καταπολέμηση και εξάλειψη στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό της ρύπανσης της περιοχής της Μεσογείου Θάλασσας, που προκαλείται από απορρίψεις προερχόμενες από ποταμούς, παράκτιες εγκαταστάσεις ή από άλλες εκροές ή προέρχεται από οποιεσδήποτε άλλες χερσαίες πηγές και δραστηριότητες εντός των ορίων δικαιοδοσίας τους, δίνοντας προτεραιότητα στη σταδιακή εξάλειψη της εισαγωγής στο θαλάσσιο περιβάλλον ουσιών που είναι τοξικές, εμμένουσες και βιοσυσσωρεύσιμες (μη/ή δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες)... Άρθρο 4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ. 1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα εφαρμόζεται: (α) Σε απορρίψεις που προέρχονται από χερσαίες σημειακές και μη σημειακές πηγές και δραστηριότητες εντός της επικράτειας των Συμβαλλόμενων Μερών και που μπορεί να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα την περιοχή της Μεσογείου Θάλασσας. Οι απορρίψεις αυτές περιλαμβάνουν εκείνες που καταλήγουν στην περιοχή της Μεσογείου, μέσω παράκτιας διάθεσης, ποταμών, αγωγών, καναλιών ή άλλων υδάτινων ροών, συμπεριλαμβανομένης της ροής των υπογείων νερών ή μέσω επιφανειακής απορροής, καθώς και υποθαλάσσιας διάθεσης με πρόσβαση από την ξηρά.... Άρθρο 6. ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ Ή ΡΥΘΜΙΣΗΣ 1. Οι απορρίψεις από σημειακές πηγές στην περιοχή του Πρωτοκόλλου, καθώς και οι εκροές σε υδάτινους αποδέκτες ή οι εκπομπές στην ατμόσφαιρα που καταλήγουν στην περιοχή της Μεσογείου, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3(α), (γ) και (δ) του παρόντος Πρωτοκόλλου, και μπορεί να έχουν επίδραση σε αυτήν, θα υπόκεινται αυστηρά σε αδειοδότηση ή ρύθμιση από τις αρμόδιες αρχές των Μερών: Παράρτημα IV Κριτήρια για τον καθορισμό των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών Β. Βέλτιστη περιβαλλοντική πρακτική άρθρο πρώτο 1 6. Ο όρος «βέλτιστη περιβαλλοντική πρακτική» σημαίνει την εφαρμογή των πιο κατάλληλων συνδυασμών περιβαλλοντικών μέτρων ελέγχου και στρατηγικών. Κατά την επιλογή που θα γίνεται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, θα λαμβάνονται υπόψη τουλάχιστον τα παρακάτω μέτρα, κατά σειρά προτεραιότητας: (α) ... (θ) η καθιέρωση συστήματος αδειοδότησης, που θα περιλαμβάνει περιορισμούς ή απαγόρευση. 7. Για τον καθορισμό του συνδυασμού μέτρων που αποτελούν τη βέλτιστη περιβαλλοντική πρακτική, σε γενικές ή συγκεκριμένες περιπτώσεις θα λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη τα παρακάτω: (α) ο περιβαλλοντικός κίνδυνος από το προϊόν και την παραγωγή, χρήση και τελική διάθεση του. β) η αντικατάσταση με δραστηριότητες ή ουσίες που ρυπαίνουν λιγότερο, (γ) η κλίμακα χρήσης, (δ) το δυνατό περιβαλλοντικό όφελος ή μειονέκτημα από την αντικατάσταση υλικών ή δραστηριοτήτων, (ε) πρόοδοι και αλλαγές στην επιστημονική γνώση και

- κατανόηση, (στ) χρονικά όρια για εφαρμογή, (ζ) κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις. 8... 9. Εάν η ελάττωση των ρύπων που θα επιτευχθεί με τη χρήση της βέλτιστης περιβαλλοντικής πρακτικής δεν επιφέρει περιβαλλοντικώς αποδεκτά αποτελέσματα, πρέπει να εφαρμόζονται πρόσθετα μέτρα, και η βέλτιστη περιβαλλοντική πρακτική πρέπει να επανακαθορίζεται. Άρθρο δεύτερο: 1. ... 2. Αρμόδια Αρχή για τις αδειοδοτήσεις ή ρυθμίσεις, τα συστήματα επιθεώρησης και τις κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, που αναφέρονται στο Άρθρο 6 του τροποποιούμενου Πρωτοκόλλου «Για την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές και δραστηριότητες», είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, σε συνεργασία με τα κατά περίπτωση συναρμόδια Υπουργεία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία....».
8. Επειδή, εξάλλου, στην έννοια του φυσικού περιβάλλοντος περιλαμβάνονται τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα ως φυσικοί πόροι και ως οικοσυστήματα, για την προστασία των οποίων μερίμνησε και ο κοινός νομοθέτης, συμμορφούμενος στην συνταγματική επιταγή του άρθρου 24 δια του ν. 1650/1986 (Α΄160). Συγκεκριμένα, στο άρθρο 1 παρ. 3 περίπτωση β΄ ορίζεται ότι μεταξύ των επιδιώξεων του νόμου αυτού είναι «η προστασία των επιφανειακών και υπόγειων νερών θεωρούμενων ως φυσικών πόρων και ως οικοσυστημάτων» ενώ στην περ. ε' ορίζεται ότι επιδιώκεται και «η προστασία των ακτών των θαλασσών, των οχθών των ποταμών, των λιμνών, του βυθού αυτών και νησίδων ως φυσικών πόρων, ως στοιχείων οικοσυστημάτων και ως στοιχείων του τοπίου». Το άρθρο 6 του ίδιου νόμου ορίζει «1. Ο έλεγχος για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων ανήκει στα όργανα της υπηρεσίας που είναι αρμόδια, κατά τις οικείες διατάξεις, να εγκρίνουν την ίδρυση, λειτουργία ή πραγματοποίηση έργου ή δραστηριότητας. Όπου, κατά την κείμενη νομοθεσία, ο έλεγχος για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται από διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το αν έχουν ή όχι και την αρμοδιότητα για την έγκριση της ίδρυσης, λειτουργίας ή πραγματοποίησης του αντίστοιχου έργου ή δραστηριότητας, οι υπηρεσίες αυτές διατηρούν την παραπάνω αρμοδιότητα ελέγχου. 2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων μπορεί αυτοτελώς να διενεργεί ελέγχους για την παρακολούθηση της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων σε ολόκληρη τη χώρα. 3. Ελέγχους για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων διενεργούν τα κατά το άρθρο 26 Κλιμάκια Έλεγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος. Στο άρθρο 10 αυτού καθιερώνεται η υποχρέωση του Υπουργού Περιβάλλοντος - Χωροταξίας με τους εκάστοτε συναρμοδίους Υπουργούς να επιβάλλουν σε έργα και δραστηριότητες του άρθρου 3 και σε κάθε άλλη δραστηριότητα που είναι δυνατόν να υποβαθμίσει τα ύδατα περιορισμούς και μέτρα για την προστασία τους. Οι περιορισμοί αυτοί «μπορεί να περιλαμβάνουν ιδίως: αποστάσεις ασφαλείας, εφαρμογή τεχνολογίας αντιρύπανσης... οριακές τιμές υγρών αποβλήτων.... εγκατάσταση οργάνων

ελέγχου της ποιότητας των υγρών αποβλήτων... μεθόδους τελικής διάθεσης υγρών αποβλήτων κλπ.». Στα άρθρα 18 επ. περιλαμβάνονται διατάξεις, που προβλέπουν την καθιέρωση ειδικού καθεστώτος προστασίας για «χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές... λόγω της οικολογικής, γεωμορφολογικής, βιολογικής, επιστημονικής ή αισθητικής σημασίας τους». Περαιτέρω, το άρθρο 30 του ίδιου νόμου ορίζει τα εξής: « 1. Σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν οποιαδήποτε ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή παραβαίνουν τις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενων διαταγμάτων ή υπουργικών ή περιφερειακών ή νομαρχιακών αποφάσεων, καθώς και στους παραβάτες των όρων και των μέτρων που καθορίζονται με τις διοικητικές πράξεις, που προβλέπονται στα άρθρα 11 και 12 των νόμων 1515/1985 (ΦΕΚ 18 Α') και 1561/1985 (ΦΕΚ 148 Α'), ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση πρόστιμο, από πενήντα (50) μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ, ύστερα από εισήγηση είτε των κατά το άρθρο 6 υπηρεσιών είτε των κατά το άρθρο 26 κλιμακίων Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, τη συχνότητα, την υποτροπή, το ύψος υπέρβασης των θεσμοθετημένων ορίων εκπομπών και την παραβίαση των περιβαλλοντικών όρων ως εξής: α. από τον οικείο Νομόρχη, εφόσον το πρόστιμο που προτείνεται ανέρχεται έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, β. από το Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, εφόσον το πρόστιμο που προτείνεται κυμαίνεται από εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ, γ. από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, εφόσον το πρόστιμο που προτείνεται υπερβαίνει τις εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ [...]. 2. Αν μια επιχείρηση ή δραστηριότητα προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος, επιβάλλεται προσωρινή απαγόρευση της λειτουργίας της μέχρις ότου ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποτρέπεται η ρύπανση ή η υποβάθμιση. Μπορεί επίσης να επιβληθεί η οριστική διακοπή της λειτουργίας της, αν η επιχείρηση ή η δραστηριότητα παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα υποδεικνυόμενα μέτρα ή αν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι ανέφικτη. Η διακοπή επιβάλλεται με απόφαση του οικείου νομάρχου. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, και ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, ενόψει και της σπουδαιότητας της επιχείρησης ή δραστηριότητας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων από κοινού με τον τυχόν συναρμόδιο υπουργό δικαιούται να επιβάλλει τις παραπάνω κυρώσεις. Με την πράξη επιβολής της απαγόρευσης λειτουργίας μπορεί να προβλέπεται και πρόστιμο από είκοσι εννέα (29) έως δύο χιλιάδες εννιακόσια (2.900) ευρώ για κάθε ημέρα παράβασης της απαγόρευσης. Η παράβαση διαπιστώνεται με πράξη του οργάνου που επέβαλε

την απαγόρευση με την οποία καταλογίζεται το πρόστιμο. Με απόφαση του οργάνου που επέβαλε την απαγόρευση λειτουργίας της επιχείρησης ή δραστηριότητας μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να αίρεται η απαγόρευση αυτή, ώστε να παύσει οριστικά η ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος. 5. όπου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση η διακοπή λειτουργίας δραστηριότητας, έργου ή επιχείρησης από διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες αυτές διατηρούν την αρμοδιότητα αυτή. Οι σχετικές αποφάσεις τους λαμβάνονται ομοίως είτε ύστερα από αυτεπάγγελτο έλεγχο είτε ύστερα από εισήγηση μιάς από τις αναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής υπηρεσίες».

9. Επειδή, εξάλλου, σύμφωνα με την περ. ιδ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3325/2005 «Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών-βιοτεχνικών εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και άλλες διατάξεις» (Α' 68/11.3.2005) «Κατά την έννοια του παρόντος νόμου νοούνται ως: ... ιδ. Αδειοδοτούσα Αρχή: Η Διεύθυνση Ανάπτυξης των Ν.Α. και οι αντίστοιχες, κατά περίπτωση, υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης». Περαιτέρω, το άρθρο 12 του ίδιου νόμου ορίζει τα εξής «Έλεγχοι. 1. Η Αδειοδοτούσα Αρχή διενεργεί ελέγχους για τη διαπίστωση: α) Της τήρησης ή μη των όρων και των περιορισμών της άδειας εγκατάστασης και τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης, για να κριθεί από την Αδειοδοτούσα Αρχή εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις χορήγησης της οριστικής άδειας λειτουργίας ή της εφαρμογής των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 10. β) Της συμβατότητας ή μη του συνόλου ή μέρους των εγκαταστάσεων των δραστηριοτήτων με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τη σύνταξη σχετικής έκθεσης για να κριθεί από την Αδειοδοτούσα Αρχή εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διαδικασίας της παρ. 9 του άρθρου 10 ή της παρ. 1 του άρθρου 24. γ) Της τήρησης των όρων της άδειας λειτουργίας. 2. Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται από μονομελή ή πολυμελή όργανα, κατόπιν ειδικής έγγραφης εντολής της Αδειοδοτούσας Αρχής, στην οποία αναγράφεται το όνομα του ελεγκτή και του παρέχοντος την εντολή. 3. Τα όργανα πραγματοποιούν ελέγχους, κάθε φορά που η Αδειοδοτούσα Αρχή κρίνει αναγκαίο ή σε περίπτωση έγγραφης επώνυμης καταγγελίας από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης ή περιοίκους ή άλλους κοινωνικούς φορείς, σε κάθε δραστηριότητα που υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος νόμου. Ειδικά για τις περιπτώσεις αυτές η Αδειοδοτούσα Αρχή μπορεί να προσφεύγει στη συνδρομή και άλλων ελεγκτικών υπηρεσιών». Το άρθρο 24 του ίδιου νόμου ορίζει τα εξής: «1. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος νόμου και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του, καθώς και μη τήρησης των όρων ή περιορισμών που τίθενται με αποφάσεις της Αδειοδοτούσας Αρχής πλην των κυρώσεων της παρ. 2, μπορεί να επιβληθεί, με απόφαση της ίδιας Αρχής, η ολική ή μερική, προσωρινή ή οριστική διακοπή της λειτουργίας της δραστηριότητας. 2.

Σε όσους παραβαίνουν τις διατάξεις του παρόντος νόμου και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού ή δεν τηρούν τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται με τις αποφάσεις της Αδειοδοτούσας Αρχής, εφόσον δεν επιβάλλεται μερική ή ολική, προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας της δραστηριότητας, επιβάλλεται, με απόφαση της Αδειοδοτούσας Αρχής, πρόστιμο από εκατόν πενήντα (150) ευρώ μέχρι εβδομήντα πέντε χιλιάδες (75.000) ευρώ. Στην ίδια απόφαση ορίζονται η προθεσμία και οι ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί ο φορέας της δραστηριότητας για να καταστεί αυτή συμβατή με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού ή να συμμορφωθεί με τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται στις άδειες εγκατάστασης ή λειτουργίας». Περαιτέρω, με την υπ' αριθ. Φ. 15/οικ7818/618/05 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης (Β' 542/2005), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθ. 24 του ως άνω νόμου 3325/2005, ορίσθηκε, μεταξύ άλλων, ότι: « ... διακοπή λειτουργίας δραστηριότητας μπορεί να επιβληθεί, ανεξάρτητα από τον αριθμό των παραβάσεων, εφόσον από τη λειτουργία της δραστηριότητας:

-δημιουργούνται σοβαροί κίνδυνοι για το περιβάλλον με εκτεταμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, την ασφάλεια της εγκατάστασης, των εργαζομένων και των περιοίκων, ή - διαπιστώνεται επίσημα ότι προκαλείται σοβαρή βλάβη των συμφερόντων ή κίνδυνοι σχετικοί με την υγεία ή την ασφάλεια του καταναλωτή. Ειδικά για τις περιπτώσεις αυτές η Αδειοδοτούσα Αρχή μπορεί να προσφεύγει στη συνδρομή και άλλων ελεγκτικών υπηρεσιών». Τέλος, με το άρθρο 9 του ν. 2947/2001 (Α' 228) συστήθηκε Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, με αρμοδιότητα τον έλεγχο και παρακολούθηση έργων και δραστηριοτήτων του Δημοσίου, αλλά και του ιδιωτικού τομέα και την εισήγηση στο Νομάρχη, Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας κ.λπ. για την επιβολή κυρώσεων, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 30 του ν. 1650/1986.

10. Επειδή, στην απόφαση Η.Π. 13588/725/06 (Β' Β83/28-3-2006) «Μέτρα όροι και περιορισμοί για την διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ «για τα επικίνδυνα απόβλητα» του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991. Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 19396/1546/1997 κοινής υπουργικής απόφασης «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων» (Β' 604)» ορίζεται, μεταξύ άλλων: « ...Άρθρο 4 Αρχές και στόχοι διαχείρισης Επικινδύνων Αποβλήτων 1. Η διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων πραγματοποιείται κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο, άμεσο ή έμμεσο, η υγεία του ανθρώπου και ότι δεν χρησιμοποιούνται διαδικασίες ή μέθοδοι, οι οποίες ενδέχεται να βλάψουν το περιβάλλον. Ειδικότερα λαμβάνονται μέτρα ώστε: α) Να μη δημιουργούνται κίνδυνοι για τα νερά (θαλάσσια, επιφανειακά και

υπόγεια), τον αέρα, το έδαφος, τη χλωρίδα, την πανίδα καθώς και την εν γένει γεωργοκτηνοτροφική, δασική και αλιευτική παραγωγή, β) Να μην προκαλούνται οχλήσεις από το θόρυβο ή τις οσμές, γ) Να μην προκαλούνται αρνητικές επιδράσεις στο φυσικό τοπίο καθώς και σε περιοχές ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. ... 3. Η διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων διέπεται από τις ακόλουθες αρχές: α. Την αρχή της προφύλαξης και της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, σύμφωνα με την οποία επιδιώκεται ο περιορισμός του συνολικού όγκου των αποβλήτων και η μείωση των επιβλαβών συνεπειών για την υγεία και το περιβάλλον, μέσω της επαναχρησιμοποίησης, της ανάκτησης υλικών και της ανακύκλωσης, καθώς και της ανάκτησης ενέργειας χωρίς ρύπανση του περιβάλλοντος, ώστε να μειώνεται η ποσότητα των αποβλήτων προς τελική διάθεση, λαμβάνοντας υπόψη το οικονομικό και κοινωνικό κόστος, β. Την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», με έμφαση στην ευθύνη του παραγωγού των αποβλήτων, γ. Την αρχή της εγγύτητας σύμφωνα με την οποία επιδιώκεται τα απόβλητα, κατά το δυνατόν και στο πλαίσιο εφαρμογής της παραγράφου 5, να οδηγούνται σε μία από τις πλησιέστερες εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας ή/και διάθεσης, εφόσον αυτό είναι περιβαλλοντικά αποδεκτό και οικονομικά εφικτό, δ) Την αρχή της επανόρθωσης των ζημιών στο περιβάλλον. 4. Απαγορεύεται η εγκατάλειψη, η απόρριψη και η ανεξέλεγκτη διάθεση των επικινδύνων αποβλήτων. 5. ... Άρθρο 7. Μέτρα και προϋποθέσεις για τη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων. Α. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων 1.α) Για τις εργασίες αποθήκευσης, επεξεργασίας και τις άλλες εργασίες αξιοποίησης ή/και διάθεσης επικινδύνων αποβλήτων απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων, σύμφωνα με τα άρθρα 3, 4 και 5 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκαν με τα άρθρα 1, 2 και 3 του ν. 3010/2002, καθώς και με τις κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων αυτών εκδοθείσες κανονιστικές διατάξεις, όπως εκάστοτε ισχύουν. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση της προβλεπόμενης στην παράγραφο Β του παρόντος άρθρου άδειας. ... Β. Άδεια διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων 1. Αρμόδια αρχή α1) Για τις εργασίες επεξεργασίας, αξιοποίησης ή/και διάθεσης επικινδύνων αποβλήτων απαιτείται άδεια που χορηγείται: i) με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε, μετά από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., σε εγκαταστάσεις οι οποίες εκτελούν τις ως άνω εργασίες για λογαριασμό τρίτων ή και για λογαριασμό τρίτων, ii) με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, σε εγκαταστάσεις οι οποίες επεξεργάζονται, αξιοποιούν ή/και διαθέτουν οι ίδιες τα επικίνδυνα απόβλητά τους... 2.4. Εκτός των στοιχείων που προβλέπονται στα εδάφια α, β και γ της παραγράφου Β.2.3 του παρόντος άρθρου, η αρμόδια αρχή για την χορήγηση της άδειας, δύναται να ζητεί από τον ενδιαφερόμενο, την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων, καθώς και τη διενέργεια ελέγχου και πιστοποίησης από τα αρμόδια δημόσια εργαστήρια ή δημόσια ερευνητικά

ιδρύματα ή διαπιστευμένα ιδιωτικά εργαστήρια από τα Κράτη μέλη της Ε.Ε. και να επιβάλλει κάθε πρόσθετο όρο για τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, τόσο κατά τη χορήγηση της άδειας, όσο και μετά τη χορήγηση αυτής στην περίπτωση που παρά τα ληφθέντα μέτρα διαπιστωθούν επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία.

2.5. Η αδειοδοτούσα αρχή δύναται να απορρίπτει αιτιολογημένα την αίτηση για χορήγηση της άδειας, έστω κι αν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη στο παρόν άρθρο απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, ιδίως όταν κρίνεται ότι η μελέτη οργάνωσης της εγκατάστασης ή του δικτύου συλλογής και μεταφοράς δεν είναι περιβαλλοντικά αποδεκτή. Άρθρο 17 Κυρώσεις. Σε οποιονδήποτε γίνεται υπαίτιος παράβασης των διατάξεων της παρούσας απόφασης με πράξη ή παράλειψη, επιβάλλονται οι ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 28, 29 και 30 του ν. 1650/1986, όπως ισχύουν. Οι κυρώσεις αυτές επιβάλλονται ανεξάρτητα από τις κυρώσεις που προβλέπονται σε άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας όπως στο άρθρο 20 του ν. 2939/2001 (Α' 179). Εξάλλου, στην Υγ. Διατ. Ειβ. 221/1965 «Περί διαθέσεως λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων» (ΦΕΚ Β' 138) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 2. Γενικοί όροι δια την διάθεσιν λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων.

1. Επιτρέπεται η διάθεσις λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις επιφανειακά ύδατα ή το έδαφος μόνον κατόπιν αδείας συμφώνως προς το άρθρον 14 της παρούσης και εφ' όσον αποφεύγονται: α/ Η δημιουργία κινδύνων δια την Δημοσίαν Υγείαν, ως μολύνσεων, οχλήσεων ή αντιαισθητικών καταστάσεων. β/ Η αλλοίωσις των φυσικών χημικών ή βιολογικών χαρακτηριστικών των υδάτων εν γένει εις βαθμόν, ώστε να παραβλάπτηται η εκάστοτε προβλεπομένη χρήσις αυτών. γ/ Η παρακώλυσις του φυσικού αυτοκαθαρισμού των υδάτων και του εδάφους. δ/ Βλάβαι εις έργα και οικονομικά ζημίαι εν γένει. 2. Προς εξασφάλισιν των ανωτέρω: α/ Θα τηρώνται οι καθέκαστα δια της παρούσης καθοριζόμενοι όροι. Εις περιπτώσεις όμως καθ' άς δι' οιονδήποτε λόγον δεν είναι ούτοι επαρκείς, επιβάλλεται η λήψις παντός συμπληρωματικώς απαιτουμένου μέτρου... Άρθρο 3: ... Επιτρέπεται η διάθεσις λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις επιφανειακά ύδατα, εφ' όσον: α/ Τα ύδατα του αποδέκτου διατηρούν άπαντα τα κατωτέρω εν άρθρο 4 καθοριζόμενα χαρακτηριστικά δια την εκάστοτε προβλεπομένην ανωτέρας τάξεως χρήσιν και μετά την διάθεσιν των λυμάτων ή των βιομηχανικών αποβλήτων εις αυτά. Εις περίπτωσιν καθ' ήν υφίστανται ειδικαί διατάξεις, επιβάλλουσαι αυστηροτέρους ή προσθέτους όρους, θα τηρώνται και οι όροι ούτοι... Άρθρο 5. Ελάχιστοι όροι για την διάθεσιν λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων εις επιφανειακά ύδατα. α/ Τα λύματα ή τα βιομηχανικά απόβλητα αναλόγως της ποσότητος και της ποιότητος αυτών, του αποδέκτου και των τοπικών συνθηκών, θα υφίστανται επεξεργασίαν και θα διατίθενται κατά τρόπον ώστε να μη καθιστούν τα αποδεχόμενα ταύτα ύδατα ακατάλληλα δια την εκάστοτε προβλεπομένην

ανωτέρας τάξεως χρήσιν. Άρθρο 13. Υπόχρεοι και υποχρεώσεις 1. ... 2. ... 3. ... 4. Έλεγχος τηρήσεως των όρων της παρούσης. Ο Δήμος ή Κοινότης ή ο αντ' αυτών Οργανισμός υποχρεούται όπως ελέγχει την τήρησιν των όρων της παρούσης και μεριμνά δια την επιβολήν κυρώσεων και την διακοπήν της διαθέσεως λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων, οσάκις διατίθενται ταύτα άνευ αδείας αυτού ή υπό συνθήκας μη πληρούσας τους όρους της παρούσης. 5. Έτεροι υποχρεώσεις διαθετόντων λύματα ή βιομηχανικά απόβλητα. Οι διαθέτοντες λύματα ή βιομηχανικά απόβλητα εις φυσικούς αποδέκτας, ανεξαρτήτως εάν πρόκειται περί Δήμων, Κοινοτήτων ή αντ' αυτών Οργανισμών ή κατόπιν αδείας ετέρων φυσικών ή νομικών προσώπων, υποχρεούται εις: α/ Την κανονικήν λειτουργίαν και καλήν συντήρησιν των εγκαταστάσεων διαθέσεως των λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων, διαθέτοντες τα απαιτούμενα μέσα και επαρκές κατάλληλον προσωπικόν, έχον πλήρη γνώσιν του έργου του, ως και των τυχόν εφαρμοζομένων μεθόδων επεξεργασίας των λυμάτων ή των βιομηχανικών αποβλήτων». Περαιτέρω, η υπ' αριθ. 19640/79 απόφαση των Νομαρχών Ανατολικής Αττικής, Βοιωτίας, Ευβοίας και Φθιώτιδος «Περί διαθέσεως υγρών βιομηχανικών αποβλήτων και λυμάτων στο Βόρειο και Νότιο Ευβοϊκό Κόλπο, καθώς και στους αντίστοιχους Κόλπους Μαλιακό και Πεταλιών» (Β' 1136) ορίζει τα εξής: «1. Περιοχές διαθέσεως υγρών βιομηχανικών αποβλήτων και λυμάτων στις ακτές Βόρειου και Νότιου Ευβοϊκού Κόλπου καθώς και των αντιστοιχών κόλπων Μαλιακού και Πεταλιών. Προσδιορίζουμε τις περιοχές των ακτών των Κόλπων Βόρειου και Νότιου Ευβοϊκού, καθώς και των αντιστοιχών Κόλπων Μαλιακού και Πεταλιών, που ήδη γίνεται και επιτρέπεται η διάθεση υγρών βιομηχανικών αποβλήτων και λυμάτων, κατόπιν πλήρους επεξεργασίας τούτων, ως ακολούθως: α. ... β. Στο χείμαρρο Ασωπό Βοιωτίας, που εκβάλλει την στην ακτή Χαλκουτσίου της Ανατ. Αττικής, για τη διάθεση, κατόπιν πλήρους επεξεργασίας, υγρών βιομηχανικών αποβλήτων και λυμάτων, από βιομηχανικές και λοιπές εγκαταστάσεις περιοχής Βοιωτίας. Αποκλείεται η περίπτωση διαθέσεως εντός της κοίτης του, λυμάτων ή υγρών αποβλήτων δια βυτιοφόρων αυτοκινήτων. Για τη συντήρησιν της κοίτης του χειμάρρου Ασωπού, αρμόδιος είναι ο σύνδεσμος κοινοτήτων Ασωπού, σύμφωνα με τη ΓΙ/1806/7.3.1969 κοινή υπουργική απόφαση σε συνδυασμό με το άρθρο 13 παρ. 3 της Ειβ/221/65 Υγειον. Διατάξεως, όπως τροποποιήθηκε». Η παρ. 4 της ως άνω διανομαρχιακής αποφάσεως ορίζει ως ανώτατο επιτρεπτό όριο εκπομπής των υγρών αποβλήτων για το εξασθενές χρώμιο τα 0,2 mg/1 και για το νικέλιο τα 2 mg/1, με επιτρεπτή απόκλιση, που κωλύει την επιβολή κυρώσεως, τα 0,2 mg/1 και τα 2 mg/1 αντιστοιχώς. Στην παρ. 5 αναφέρεται ότι «Πέραν των όρων που ορίζονται δια της παρούσης αποφάσεως οι τοπικές Υγειονομικές Υπηρεσίες, εξουσιοδοτούμενες προς τούτο και σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Υπηρεσίες, δύνανται κατά περίπτωση να επιβάλλουν τη λήψη τυχόν απαιτούμενων συμπληρωματικών ή και αυστηρότερων μέτρων,

- σύμφωνα με την ΕΙ β/221/65 Υγειον. Δ/ξη, όπως τροποποιήθηκε, έχοντας υπόψη, τόσο τους όρους της παρούσης αποφάσεως, όσο και τα κατωτέρω κριτήρια: α. Τις ειδικές κοινωνικές απαιτήσεις για την προστασία της Δημόσιας Υγείας, β. Την τουριστική και βιομηχανική ανάπτυξη κάθε περιοχής, γ. ... δ. Την υφισταμένη κατάσταση του αποδέκτη, από απόψεως ρυπάνσεως, ε. ... Οι ανωτέρω Υπηρεσίες επιβάλλεται να έχουν υπόψη τους και άλλα συναφή κριτήρια ή οδηγίες που θα προκύψουν στο μέλλον και που δεν αναφέρονται στην παρούσα απόφαση». Τέλος, ο Ασωπός ποταμός έχει ήδη ενταχθεί στο Εθνικό Πρόγραμμα Μείωσης της Ρύπανσης των Επιφανειακών Νερών της Χώρας από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες (βλ. Παράρτημα της υπ' αριθ. 50388/2704/Ε 103/ 12-12-2003 κ.υ.α., Β' 1866, με την οποία επιχειρήθηκε η συμπλήρωση της μεταφοράς στην ελληνική έννομη τάξη της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου «περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας»).
11. Επειδή, κατά την έννοια των ανωτέρω συνταγματικών και κοινοτικού δικαίου διατάξεων, εφόσον ο συντακτικός και ο κοινοτικός νομοθέτης, έχοντας επίγνωση του οικολογικού προβλήματος, ανήγαγε το φυσικό περιβάλλον σε αντικείμενο ιδιαίτερης έννομης προστασίας, η προστασία αυτή πρέπει να είναι πλήρης και αποτελεσματική. Κατά συνέπεια, η ως άνω συνταγματική διάταξη καθιστά υποχρεωτική για μεν τον κοινό νομοθέτη και τη Διοίκηση τη λήψη των προς τούτο αναγκαίων προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων, και δε είτε κανονιστικών είτε γενικών ατομικών είτε ατομικών, για δε τα δικαστήρια την παροχή αποτελεσματικής προστασίας στο φυσικό περιβάλλον. Τούτου έπεται ότι παράλειψη της Διοικήσεως για τη λήψη των μέτρων αυτών είναι, παράλειψη οφειλομένης ενεργείας υποκείμενη σε ακύρωση από το Συμβούλιο της Επικρατείας, κατά την έννοια του άρθρου 45 παρ. 4 του κωδ. π.δ. 18/1980, εφ' όσον άλλως η μεν συνταγματική επιταγή θα μετέπιπτε σε άλλη θεωρητική διακήρυξη αρχής, το δε φυσικό περιβάλλον θα παρέμενε άνευ προστασίας, εκτεθειμένο σε ανεπανόρθωτη καταστροφή, εναντίον της σαφούς βουλήσεως του συνταγματικού νομοθέτη (ΣτΕ 2818/1997, 1979/2002, 1242/2008).
 12. Επειδή, εξάλλου, από το συνδυασμό των παρατεθεισών διατάξεων προκύπτει ότι επί προκλήσεως ρυπάνσεως ή υποβαθμίσεως του περιβάλλοντος, ανεξαρτήτως της αυτοτελής υποχρεώσεως της Κεντρικής Διοικήσεως για τη λήψη κατάλληλων μέτρων, τόσο η Κεντρική Διοίκηση όσο και η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση δεν έχουν διακριτική ευχέρεια επιβολής κυρώσεων στους παραβάτες, αλλά δέσμια υποχρέωση. Η υποχρέωση αυτή, ειδικώς για τα διαταραχθέντα οικοσυστήματα, όπως ο Ασωπός ποταμός (βλ. Ολομ. ΣτΕ 1543/2008), είναι ιδιαιτέρως έντονη, βασιζόμενη στις διατάξεις του εσωτερικού, αλλά και του διεθνούς δικαίου (πρβλ. ΣτΕ 2680/2003). Το είδος της επιβαλλομένης κυρώσεως ανήκει κατ' αρχήν στη διακριτική ευχέρεια της Διοικήσεως, υπό τους όρους και προϋποθέσεις του άρθρου 30 του ν.

- 1650/1986, συνδέεται δε με τη φύση και την έκταση της προκαλουμένης ρυπάνσεως ή υποβαθμίσεως του περιβάλλοντος και τη δυνατότητα αποτροπής τους. Σε περίπτωση όμως έντονης υποβάθμισης ή καθ' υποτροπή προκλήσεως ρυπάνσεως ή αν η επιχείρηση παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα υποδεικνυόμενα μέτρα, ως και όταν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι ανέφικτη, τότε δεν αρκεί η επιβολή αλληπάλληλων προστίμων, αλλά προβλέπεται κατά νόμο η διακοπή της ρυπογόνου δραστηριότητας. Κατά την έννοια, τέλος, της διατάξεως του άρθρου 24 παρ. 1 του ν. 3325/2005 η οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση έχει την αρμοδιότητα να επιβάλλει ως διοικητική κύρωση την ολική ή μερική προσωρινή ή οριστική, διακοπή της λειτουργίας της δραστηριότητας σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του εν λόγω νόμου και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού, ενώ, και από τις διατάξεις του άρθρου 30 παρ. 2 του ν. 1650/1986 συνάγεται ότι η οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση έχει την αρμοδιότητα να επιβάλλει την προσωρινή απαγόρευση ή οριστική διακοπή λειτουργίας επιχείρησης που προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Στην τελευταία αυτή διάταξη παραπέμπει και το άρθρο 17 της ΚΥΑ Η.Π. 13588/725/06 για τη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων.
13. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, κατά τα προκύπτοντα από τα στοιχεία του φακέλου, στις 10.10.2007 έγινε επιθεώρηση από κλιμάκιο της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ) στο εργοστάσιο της παρεμβαίνουσας εταιρίας «Μ.Ι. Μ. ΑΕΒΕ», που βρίσκεται στην περιοχή του Δήμου Οινοφύτων Νομού Βοιωτίας και παράγει χαλυβδοταινίες και πλαστικό συσκευασίας. Στην εν λόγω επιθεώρηση εντοπίστηκαν παραβάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και για το λόγο αυτό συντάχθηκε η οικ. 8840/24.10.2007 έκθεση ελέγχου και ακολούθησε η οικ. 8984/5.11.2007 πράξη βεβαίωσης παράβασης όπου βεβαιώθηκαν οι παραβάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας που διέπραξε η εν λόγω εταιρία. Στη συνέχεια, κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 9 του ν. 2947/2001, μετά την οικ. 8986/5.11.2007 εισήγηση επιβολής προστίμου ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ, με την οικ. 9033/7.11.2007 απόφασή του, επέβαλε στην εταιρία «Μ.Ι. Μ. ΑΕΒΕ» πρόστιμο ύψους 160.000 Ευρώ. Οι παραβάσεις για τις οποίες επιβλήθηκε το πρόστιμο ήταν οι εξής: α) η διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων της μονάδας δεν γινόταν σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ΚΥΑ 33588/725/2006. Συγκεκριμένα η εταιρία δεν διέθετε άδεια διαχείρισης κατά παράβαση των προβλεπομένων στο άρθρο 7 της ανωτέρω ΚΥΑ. Επιπρόσθετα, η εταιρία διέθετε την παραγόμενη ιλύ (λάσπη) από το σύστημα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων στην εταιρία «ΑΦΟΙ Σ. Ο.Ε.», κατά παράβαση των προβλεπομένων στο άρθρο 10 της ΚΥΑ 13588/725/2006. β) Διαπιστώθηκε υπέρβαση του ανώτατου ορίου απόρριψης όσον αφορά στη συγκέντρωση του νικελίου στην έξοδο της μονάδας επεξεργασίας κατά παράβαση των προβλεπομένων στην κοινή νομαρχιακή απόφαση 19640/1979 (ΦΕΚ 1136/Β/27.12.1979). γ)

Διαπιστώθηκε, κατά την ημέρα της αυτοψίας, μεγάλη ποσότητα ύδατος στη δεξαμενή αποθήκευσης ιλύος, κατά παράβαση του περιβαλλοντικού όρου 4.4.6. της με αριθμ. πρωτ. 68568/3.11.1997 απόφασης ΕΠΟ, για την διαχείριση της παραγόμενης ιλύος. Μετά την βεβαίωση παράβασης και την επιβολή του προστίμου, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας με το 21295/6844/28.11.2007 έγγραφο κάλεσε την εταιρία να συμμορφωθεί με την κείμενη νομοθεσία. Επίσης, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Βοιωτίας με το 6645/18.3.2008 έγγραφό της κάλεσε την εταιρία: 1. να εφοδιαστεί με άδεια διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, και 2. να προσκομίσει ετήσια έκθεση παραγωγού αποβλήτων για τα προηγούμενα πέντε έτη. Κατόπιν αυτών οι αιτούντες ζήτησαν από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Βοιωτίας με την 3328/16.9.2008 αίτησή τους την ανάκληση των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και των λοιπών εγκρίσεων της εταιρίας και τη διακοπή των δραστηριοτήτων της, προκειμένου να αποτραπεί πλήρως και με αποτελεσματικό τρόπο η περαιτέρω επιδείνωση του περιβάλλοντος της περιοχής τους. Οι αιτούντες επικαλέσθηκαν με την αίτησή τους βλ. έκθεση αυτοψίας της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και την 9033/7.11.2007 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, με την οποία επιβλήθηκε πρόστιμο στην παρεμβαίνουσα εταιρεία. Σύμφωνα με την ως άνω αίτηση η συνέχιση της λειτουργίας της εν λόγω εταιρίας παραβιάζει: 1. τις διατάξεις του άρθρου 24 του Συντάγματος. 2. τις διατάξεις του άρθρου 7 της ΚΥΑ Η.Π. 13588/725/28.3.2006 (Β' 383). της κοινής νομαρχιακής απόφασης Α. 19640/1979 και του περιβαλλοντικού όρου 4.4.6. της 68568/3.11.1997 έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, 3. τις διατάξεις της ΚΥΑ Η.Π. 11014/703/Φ104 (Β' 332), 4. τις διατάξεις των οδηγιών 2000/60/ΕΚ της 23.10.2000 (άρθρα 3, 4, 8 και 13), 91/271/ΕΟΚ της 21.5.1991 για την επεξεργασία αστικών λυμάτων και 91/676/ΕΟΚ της 12.12.1991 για την προστασία των υδάτων από την νιτρορύπανση, 5. τις διατάξεις της συμβάσεως για την προστασίας Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση που υπογράφηκε στη Βαρκελώνη τη 16.2.1976 και κυρώθηκε από την ΕΟΚ με την απόφαση 77/575/ΕΟΚ του Συμβουλίου την 25.7.1977 (άρθρα 4 και 8) και του συναφούς Πρωτοκόλλου που υπογράφηκε στην Αθήνα την 17.5.1980 και κυρώθηκε από την ΕΟΚ με την απόφαση 83/101/ΕΟΚ του Συμβουλίου την 28.2.1983 (άρθρο 6 και Παράρτημα ΙΙΙ). Με το προσβαλλόμενο 6327/11.12.2008 έγγραφο η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Βοιωτίας απάντησε στην ως άνω αίτηση τα εξής: «1. Η έγκριση ή μη των Περιβαλλοντικών Όρων των εργοστασίων των εταιριών: «Ε. ΑΕ, Ε. ΑΕ, Χ. ΑΕ, Ε. ΑΕ και «Μ.Ι. Μ. ΑΕΒΕ» ... δεν είναι αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Ανάπτυξης-τμήμα Δ' της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Βοιωτίας αλλά της Διεύθυνσης ΠΕΧΩ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ή της Διεύθυνσης ΕΑΡΘ του ΥΠΕΧΩΔΕ βάσει της ΚΥΑ 15393/2332/2002 (ΦΕΚ 1022/Β/5.8.2002). 2) Η ανάκληση αδειών λειτουργίας βιομηχανικών δραστηριοτήτων καθορίζεται από το άρθρο 24 παρ. 1 και 2 του

- ν. 3325/2005 σε συνδυασμό με την παράγραφο 3 της ΚΥΑ Φ15/οικ. 7818/618/2005. Μέχρι σήμερα καμία από τις αρμόδιες υπηρεσίες Διεύθυνση ΠΕΧΩ - Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και Διεύθυνση ΕΑΡΘ - ΥΠΕΧΩΔΕ που ενέκριναν τους περιβαλλοντικούς όρους για τις εν λόγω βιομηχανίες, καθώς επίσης και η ΕΥΕΠ - ΥΠΕΧΩΔΕ δεν εισηγήθηκαν, προκειμένου η υπηρεσία μας να προβεί σε ενέργειες σύμφωνα με την βιομηχανική νομοθεσία κατ' εφαρμογή της παραγράφου 6 του άρθρου 2 του π.δ. 78/2006». Όπως περαιτέρω προκύπτει, μετά την υποβολή της ως άνω αιτήσεως διενεργήθηκε αυτοψία της ΕΥΕΠ στις 3.10.2008 και 10.11.2008 στις εγκαταστάσεις της παρεμβαίνουσας και η υπηρεσία εισηγήθηκε (βλ. την 13441/2009 εισήγηση της ΕΥΕΠ) την επιβολή και νέου προστίμου, διότι, μεταξύ άλλων, διαπιστώθηκε η ύπαρξη σωλήνα συνδεδεμένου με μία από τις δεξαμενές που βρίσκονται έξω από τη μονάδα αποξείδωσης των χαλυβδοταινιών, ο οποίος κατέληγε σε φρεάτιο ομβρίων, με τελικό αποδέκτη τον Ασωπό ποταμό, γεγονός δε καταδεικνύει, στην υπηρεσία, συνδυασμό με συγκεντρώσεις στοιχείων ανιχνεύθηκαν, ανεξέλεγκτη πίεση υγρών επικινδύνων αποβλήτων στον Ασωπό ποταμό. Εξάλλου, όπως προκύπτει από έκθεση του ΤΕΕ του Ιουλίου 2009, αλλά και την απόφαση 1543/2008 της Ολομελείας του Δικαστηρίου, η ρύπανση του Ασωπού ποταμού και η υποβάθμισή του αποτελούν αντικείμενο καταγγελιών από μακρού χρόνου. Συγκεκριμένα ήδη, από τη δεκαετία του 1960 εγκαταστάθηκαν βιομηχανίες στην ευρύτερη περιοχή των Οινοφύτων, σήμερα δε στην ευρύτερη περιοχή Οινοφύτων-Σχηματαρίου δραστηριοποιούνται περίπου 700 μονάδες του μεταποιητικού κλάδου. Τα προβλήματα που δημιουργούνται συνδέονται κυρίως - ενόψει και της απουσίας κεντρικής μονάδας επεξεργασίας λυμάτων - με την ανεξέλεγκτη απόρριψη των αποβλήτων και μάλιστα επικινδύνων, λόγω της περιεκτικότητας σε χρώμιο ή νικέλιο κάποιων από τις μονάδες αυτές, κυρίως των βιομηχανικών μετάλλων, στον Ασωπό ποταμό, μεταξύ δε των προβλημάτων κυρίαρχο ζήτημα αναδεικνύεται αυτό των υψηλής συγκεντρώσεως χρωμίου στο πόσιμο νερό. Τέλος, η παρεμβαίνουσα εταιρεία ισχυρίζεται ότι λειτουργεί βάσει περιβαλλοντικών όρων, οι οποίες εγκρίθηκαν αρχικά με την υπ' αριθ. 68568/3.11.1997 απόφαση του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ και ανανεώθηκαν στη συνέχεια (το 2000 και το 2003), διαθέτει άδεια διάθεσης υγρών αποβλήτων, έχει δε καταθέσει αίτηση για την εκ νέου έγκριση περιβαλλοντικών όρων και για την χορήγηση άδειας διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων, και ότι η υπ' αριθ. 9033/7.11.2007 πράξη επιβολής προστίμου ακυρώθηκε ενμέρει με την 2091/2008 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, κατά της οποίας εκκρεμεί αίτηση αναιρέσεως της παρεμβαινούσης, κατά το μέρος που απέρριψε τους ισχυρισμούς της.
14. Επειδή, υπό τα ανωτέρω δεδομένα η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Βοιωτίας δεν ήταν, κατά τα ήδη εκτεθέντα, αρμόδια να ανακαλέσει την έγκριση περιβαλλοντικών όρων της παρεμβαίνουσας εταιρείας, διότι αρμόδιος είναι ο

Υπουργός. Ενόψει όμως των εκτεθεισών διατάξεων των άρθρων 24 παρ. 1 του ν. 3325/2005 και 30 παρ. 2 του ν. 1650/1986 η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση έχει την αρμοδιότητα ακόμη και χωρίς τη σύμπραξη άλλων συναρμόδιων υπηρεσιών (όπως η ΕΥΕΠ), την οποία άλλωστε μπορεί να προκαλέσει, να επιβάλλει τις προβλεπόμενες κυρώσεις, μεταξύ των οποίων και η προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας, σε δραστηριότητες που λειτουργούν κατά παράβαση των κανονιστικών διατάξεων που εκτέθηκαν σε προηγούμενες σκέψεις, ή που προκαλούν ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος και η προσβαλλόμενη πράξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Βοιωτίας κατά τούτο δεν αιτιολογείται νομίμως. Τούτο διότι, κατά τα εκτεθέντα στην ενδέκατη σκέψη, κάθε φορά που οι αρμόδιες αρχές, όπως η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση εν προκειμένω διαπιστώνουν ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος και μάλιστα ευαίσθητων οικοσυστημάτων, εξαιτίας της δραστηριότητας μιας βιομηχανικής εγκατάστασης και, περαιτέρω, παραβίαση των όρων λειτουργίας της, ιδίως αυτών που συνδέονται με τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων, δεν αρκεί η επιβολή διαδοχικών προστίμων, αλλά ενόψει και της αρχής της προληψείας, σε περίπτωση που τα ληφθέντα δεν επαρκούν ή δεν τηρούνται, ανακύπτει και υποχρέωσή του για την ανάκληση και υποχρέωσή τους για την ανάκληση των σχετικών αδειών και εγκρίσεων. Συνεπώς, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Βοιωτίας όφειλε να ερευνήσει ενδελεχώς τις συνθήκες λειτουργίας της παρεμβαινούσης και αναλόγως του πορίσματος να επιβάλει τις νόμιμες κυρώσεις προσωρινής ή οριστικής, μερικής ή ολικής διακοπής λειτουργίας της επίδικης δραστηριότητας και παρέλειψε κατά τούτο οφειλόμενη νόμιμη ενέργεια. Τα προβαλλόμενα δε από την παρεμβαίνουσα ότι έχει καταθέσει αίτηση για έκδοση νέας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και άδειας διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων, ενώ το επιβληθέν πρόστιμο μεταρρυθμίσθηκε με την μνημονευθείσα απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών είναι απορριπτέα, διότι δεν αρκεί η υποβολή αιτήσεως για τη χορήγηση σχετικών διοικητικών αδειών, αλλά πρέπει αυτές να έχουν εκδοθεί και να καλύπτουν τον επίμαχο χρόνο λειτουργίας της μονάδας, περαιτέρω δε να είναι πλήρεις και να αποτρέπουν αποτελεσματικά τη ρυπογόνο δραστηριότητα, στην προκειμένη δε περίπτωση προέκυπτε από διενεργηθείσα αυτοψία η απόρριψη επικινδύνων αποβλήτων από τη δραστηριότητα της παρεμβαινούσης στον Ασωπό ποταμό, και μάλιστα αυτό διαπιστώθηκε και σε μεταγενέστερη αυτοψία, κατά τα ήδη εκτεθέντα.

15. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή και να απορριφθεί η παρέμβαση, να ακυρωθεί η ως άνω παράλειψη της Διοικήσεως η υπόθεση δε πρέπει να αναπεμφθεί στη Ν.Α. Βοιωτίας, ώστε να λάβει τεκμηριωμένα μέτρα σε σχέση με το συγκεκριμένο αίτημα των αιτούντων για την προστασία και αποφυγή περαιτέρω ρυπάνσεως του Ασωπού ποταμού, τα οποία μπορούν να περιλαμβάνουν και την πρόσκαιρη ή οριστική διακοπή λειτουργίας της παρεμβαινούσης, αν τούτο απαιτείται.

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>
